

NURGÖL ATEŞ

Çocuk / Genç

Bay Clements, sahne sizin!

Andrew Clements merak ögesini canlı tutmayı iyi bilen bir yazar... İşin güzel yanı, bunu yaparken olağanüstülükleri sırtını yaslamıyor, zaten üflesen harlanacak bir ateşle yazmıyor. Onun kahramanları da olayları da sıradan aslında... Sanırım alametifarikası da burada...

Onu "Bunun Adı Fındek"den tanıyan çıkacaktır. Sadece Türkiye'de 43 baskı yapmış, baskı adetlerini bilmesem de yayıncılığın içinden biri olarak yüz bini çoktan geçmiş olmalı derim... Baskı adedi neyi belirler diyeceksiniz; bir kitabın değerini belirlemediği kesin... Benimki gevezelik...

Bay Clements, yazdığı kesimi iyi tanıyan bir yazar... Romanlarını genelde kısa kısa bölümleri peş peşe ekleyerek oluşturuyor. Hem okumayı kolaylaştırıyor, hem de iyi bir okur olmayan çocuğun bile sıkılmamasını sağlıyor. Amerika'yı yeniden keşfetmiyor, zaten iyi bilinen bir yöntemin iyi bir uygulayıcısı bu anlamda. Benim hayranlık duyduğum yönü ise, bu kısa bölümleri sona erdirmiş şekli... İşte, diyorum okurken, çok yakışmış; işte bu bir ustalık...

Sayfa 73'e bakalım. Olayın ne olduğunu siz kitabı okurken öğrenirsiniz, ben burada kahramanın tutumunu önemsiyorum. "Ama Nina'ya bunları anlatması? Pek... şerefli bir davranış olmazdı. Yüce Kral'da nasıldı? Bütün kahramanlar şerefleriyle övünüyordular."

Ana kahraman Alec, Nina'ya bunları dediği şeyi anlatmadı. Aynı sayfadan devam edelim: "Alec yine Kent'in karşısında puan kazanabileceğini hissetti. (...) Kendini frenledi."

Alec yine bir şey anlatmadı. Kent spor yapıyor. Nina onu izliyor. Alec de kitap okumaya çalışıyor. Alec Nina'dan hoşlanıyor. Alec ve Kent hiç anlaşamıyorlar. Sayfa 74'te, bölüm nasıl bitiyor, birlikte okuyalım:

"Alec kitabını açıp, gözlerini sayfadan ayırmamak için kendini zorlayarak kelime kelime okumaya çalıştı. Ama kalenin önündeki kıran kırana savaş tat vermez olmuştu artık. Nina'nın Kent'e bakıp durduğunu görmezden geleliyordu; bu onu hiç ilgilendirmese de. Kız istediği oğlana ilgi duymakta tamamen özgürdü... ama bu Kent mi olmak zorundaydı? Birden, Keşke şu kitabın içine girebilsem de, Taran'ın savaş alanına serptiği, körlük yaratan o sihirli tozdan biraz alsam, diye geçti Alec'in içinden... Gerçekten alabilseydi, bu tozu Nina'nın üstünde mi, yoksa kendi üstünde ki kullanacağından emin değildi. Kendi üstünde kullanmalıydı herhalde. Bu, daha şerefli bir davranış olurdu."

Sahi şeref neydi?

Bu bölümün sonunda bir süre düşündüm. Bu köşede, bir edebiyat eserinin üzerine Değerlerimiz yazmanın okuru da, yazarı da, yayıncıyı da küçülten (şeref yoksunu?) bir davranış olduğunu düşündüğümü defalarca yazdım. Sadece satış kaygısı ile yapılan bu ticari hamlelere alet olan yazarları takip ederken onlar adına utandığımı

belirtmeliyim.

Bir eser, içinde pek çok değeri taşır, ve Değerlerimiz dediğimiz şey, matematikte kesirleri anlatmak gibi anlatılmaz. En azından bir edebiyat eserinde o şekilde anlatılmaz. Ve kapağında Değerlerimiz yazmadığında, o eserdeki değerleri bulamayacak olan okurlar, öğrenciler, veliler, öğretmenler varsa, kitabın değerlerinden değil onu kitapta bulamayanların değerlerinden şüpheye düşmemiz gerekir.

Burada bir yazar, üstelik bizim kültürümüzle alakası bile olmayan bir yazar, aslında başka şeyler anlatırken, okura bir şey hatırlatıyor: Şeref diye bir şey var: Sen kendine hangisini yakıştırırsın, şerefli olmayı mı, şerefsiz olmayı mı?

Yazarın hangi sözcüğü tercih ettiğini de merak ettim, ama çevirmen Mine Kazmaoğlu'nun burada, aynı anlama gelen başka sözcükler yerine "şeref" sözcüğünü seçmesine hayranlık duyduğumu belirtmeliyim.

Kitapkurdu'ndan kitap avcısı'na

Alec kitap okumayı çok seviyor. Ama kitaba öyle çok zaman ayırıyor ki bazı şeylere kendini veremiyor. Öğretmenleri de ailesi de ondan okula, ödevlere, arkadaşlarına, sosyal ilişkilere, aslında "hayata" daha çok katılmasını istiyorlar.

Alec ve Kent eskiden iyi arkadaşken, Kent zamanla değişiyor, popüler bir çocuk oluyor, sportmen bir yapısı var, kazanmayı seven hırslı biri ve alay edebileceğini düşündüğü insanlardan biri de eski arkadaşı Alec... Ona kitap kurdu diye sesleniyor, ama bunu alaycı bir şekilde yapıyor. Acaba sahiden onun alaylarından etkilenmemek mümkün mü? Zira Alec'in bir kitap kurdu olduğu yalan değil...

Alec, derslerden sonra okulda kaldığı zamanını bir kulüpte geçirmek zorunda... Spor Kulübü, Satranç Kulübü gibi... Ama o, rahatça kitap okuyabilmek istiyor. Ama o, kitaplar üzerine tartışmak istemiyor.

Her kitap seven, gerçek bir kitap kurdu olmadığı için, başkalarını yanından uzak tutmak için kulübün adını Kaybedenler Kulübü koyuyor. Kitabın sonunda, bütün okulun, yani öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin karşısında yaptığı bir sunumda bu durumu şöyle açıklıyor:

"Okul kütüphanesinde Kitaplarda Kaybolmak diye eski bir Kitap Haftası afişi var. Eh, hepimiz yaparız bunu. Kitapların içinde saatlerce kayboluruz... çeşit çeşit insanları ve farklı farklı yerleri anlatır kitaplar. Sonra geri döndüğümüzde de yanımızda bir şeyler getiririz. Böyle kendimizi kaybettığımız zamanlar, türlü türlü ilginç şeyler bulduğumuzu da düşünüyorum."

Aslında herkesin neredeyse ezberlediği sözleri yazar, bir kitap kurduna söylüyor... Galiba kitap sevgisi ancak böyle klişe sözlerle ifade edilebiliyor, yapacak bir şey yok...

Bu arada Alec, babasının deyimleriyle "mükemmel bir marka yenilemesi" yaparak, adını kitap kurdundan kitap avcısına çevirmeyi de başarıyor. Marka yenilemesi kısmı güzel bir ders, kitabı okuyanlar ne demek istediğimi anlayacaklar.

Kitabın sonu... Alec muhteşem konuşmasıyla herkesin gönlünü kazandı. Nina'nın da... Alec öyle bir hisle doldu ki, "Bu, hayatımda okuduğum en iyi kitaptan bile daha güzeldi" diye düşündü.

Her Andrew Clements kitabında olduğu gibi, kimse kaybetmez, herkes kazanır; ben hoşlanmasam da bu tavrından, Bay Clements orta yolu ve herkes için doğruyu bulmakta ustadır.

Kaybedenler Kulübü,

Andrew Clements
Çev: Mine Kazmaoğlu
Günüşiği Kitaplığı
252 s.

KAYBOLMA KÜTÜPHANESİ

Beni Bulduğun Zaman, Rebecca Stead, Çev: Serim As Özdemir, Kırmızı Kedi Yayınları

Çukurlar, Louis Sachar, Çev: Tuğba Nur Yıldırım, İletişim Yayınları

Dördüncü Sınıf Bir Hiçin Hikâyesi, Çev: Zariye Öztürk, Çitlembik Yayınları

İsviçreli Robinsonlar, Johann David Wyss, Çev: Saffet Günersel, Kabalıcı Yayınları

Kitap Hırsız, Markus Zusak, Çev: Selim Yeniçeri, Martı Yayınları

Kurtların Kızı Julie, Çev: Begüm Kovulmaz, İş Kültür

Ölümsüz Aile, Natalie Babbitt, Çev: Bülent O. Doğan, İş Kültür

Örümcek Ağı, E.B. White, Çev: Mehmet Küçük, YKY.

Şuya Kavuşuncaya Dek, Linda Sue Park, Çev: T.F.B. Özkan, Beyaz Balina Yayınları

Yıldızları Saymak, Lois Lowry, Çev: Fulya Yavuz, Arkadaş Yayınları